

Josef Hasek Kılçiksız: Korkudan altını ıslatan çocuklar

Posted on 23/09/2020

1955 senesinde 6 Eylül'ü 7 Eylül'e bağlayan gece, İstanbul'da yaşanan büyük yağmalama sonucunda gayrimüslim vatandaşlar maddi, bedeni, manevi zarara uğramış ve bu olaydan sonra büyük bir kısmı doğdukları toprakları terk etmek zorunda kalmışlardı. 13 ile 16 arası Rum ve en az bir Ermeni vatandaşı hayatını kaybetmiş, 32 Rum da ağır yaralanmıştı. 4214 ev, 1004 işyeri, 73 kilise, bir sinagog, iki manastır, 26 okul ile aralarında fabrika, otel, bar gibi yerlerin bulunduğu 5317 mekân saldırıya uğramış ve yağmalanmıştı. 1923 yılında 110.000'i bulan İstanbul'daki Rum nüfus, 2005 yılında 1500 olarak belirlenmiştir. Kalan Rumlar da zamanla İstanbul'u terk ettiler. Rum nüfusun şimdilerde üç bin kişi olduğu tahmin ediliyor.

İstanbul ve İzmir'in kadim halklarından kurtulmak için özel harp dairesinin başarıyla yürüttüğü bir operasyon olarak 6-7 Eylül olayları, Cumhuriyet'in vitrininde bir süre göz boyama amacıyla tutulmak istenen büyük şehirlerdeki etnik unsurların da son bir hamleyle yok edilmesi girişimiydi.

6-7 Eylül olayları nüfus mübadelesinde kapsam dışı tutulan İstanbul Rumlarının aslında Kıbrıs olaylarında rehin alınması hadisesidir.

Türkiye zaman zaman nihilist şiddetin zirve yaptığı ve vahşi olayların cereyan ettiği bir ülke. Hedef kitle, Rum, Ermeni, Musevi, Alevi, Süryani ve Kürt olunca şiddetin dozu doğru orantılı olarak artıyor.

Başka bir deyişle halkta, provokasyonlara yatkınlık, galeyana gelme ve şiddetin kıvamı

kurban hedef kitlenin dini, mezhebi ve etnik kökeniyle doğru orantılı bir grafik çiziyor.

Olaylar Selanik'teki Atatürk'ün evinin bombalanması olayının ardından pogrom boyutları kazandı. Provokatif bombalamanın faili Batı Trakya Türk'ü Oktay Engin'di.

Devlet geleneğinde cezasızlık neredeyse bir gelenek haline geldi. Cezalandırmak bir tarafa zaman zaman failer ödüllendirildi.

Mesela, Oktay Engin'in izini sürerseniz onu İstanbul Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Daire Başkanlığı ya da Muğla ve Nevşehir valilikleri görevi yaparken bulabilirsiniz.

6-7 Eylül derin devlet paradigmasının devamlılığını karakterize eden olaylar zincirinde sadece bir halkadır.

Ellili yıllara damgasını vuran bu olay, 34 emekçinin hayatını kaybettiği 1 Mayıs 1977 ile, Madımak ile, Malatya Zirve yayınevi katliamıyla, Maraş ve Çorum Alevi katliamıyla, Hrant Dink'in katledilmesiyle, Gezi Olayları ile hatta "Seyfo" ve 1915 ile birlikte okunmalıdır.

Çevre şehirlerden getirilen ve olayların bitiminde trenle İstanbul'dan ayrılmak isterken Haydarpaşa Garı'nda çantalarında kutsal resimler, haçlar, ikonalar ve diğer kutsal eşyayla yakalanan yüzlerce yağmacı ülkedeki cezasızlık geleneğini sembolize ediyorlardı. Nitekim büyük bir kısmı hiçbir ceza almadan serbest bırakıldı.

Kazma, balta ve sopalarla sokağa dökülen güruh gayrimüslimlere ait ev iş yerlerini yakıp yıkmaya başlamıştı. Az ilerde başka bir güruh bir papazı zorla sünnet etti.

Olayların ardından sadece Balıklı Hastanesi'nde 60 Hristiyan kadın tecavüz nedeniyle tedavi görmüştü.

Türkiye futbolunun ve Fenerbahçe'nin efsanevi ismi Lefter Küçükandonyadis de olaylar sırasında hedef haline gelen sembolik bir figürdü.

Oysa Lefter daha 15 gün önce gol attığında omuzlardaydı. O gün ise kayalar ve boya tenekeleri ile karşılanmıştı. En kötüsü harçlık verdiği çocuklar evine saldırmak için tam teknil hazır bekliyorlardı. Kızları daha küçüktü Lefter'in, güruh onları bile öldürmeye kalkmıştı.

Lefter kim yaptı sorusunu ısrarla "bilmiyorum" diye yanıtlamıştı. "Bilmiyorum", aslında Türkiye'ye, İstanbul'a, her gol attığında onu omuzlara taşıyan taraftara ve mahalleliye olan aidiyet duygusu ve vefa borcunun simgesi bir yanittir.

Böylesine dinler ve etnisiteler üstü bir aidiyet duygusu taşımayanlar, Lefter'in evine saldıranları polise neden anlatmadığını anlayamazlar.

Lefter isminin çağrıştırdıkları altında olayların kötücül seyri, "nekroterör" ile yeni boyutlar kazanmıştı. Vahşet silsilesinin en çarpıcı olanı, Şişli'deki Rum Kabristanı'ndaki mezarların açılıp cesetlerin tahrip edilmesiydi. Güruh kafataslarına top muamelesi yapıp tekmeleyerek Lefter Küçükandonyadis'i alaya almak için 'Lefter Gol, Gol, Gol!' diye bağırıyordu.

Patrikhane'nin fotoğrafçısı Dimitrios Kalumenos, olayları daha sonra "Hıristiyanlığın Çarmıha Gerilişi" adlı kitabında ayrıntı vererek anlatacaktır.

Ataları doğduğum köyden olan kilisenin zangocu Aleko Mihailoglou ailesiyle birlikte saldırıya uğramış ölmeden önce derin komadan birkaç saatliğine uyanmıştı. Olayların İstanbullu Rumların yok sayılan geçmişine bir itiraz olarak kitaplaştırılmasını rica etmişti.

Olaylar patlak vermeden önceki sosyallik ile olaylar sonrası sosyallik arasında derin farklar bulunuyordu. Janus toplumu "mahalle" denen sahte aidiyet topografyasında değişik yüzlerini

göstermişti. 6-7 Eylül sahte “mahalleci aidiyetin” sözüm ona koruyucu ve dayanışmacı yüzünün maskelerini alaşağı etmiştir.

“Olaylardan önce hepimiz bir aile gibiydik. Bayramları beraber kutlardık. Öyle Türk, Rum diye bir ayrım olmazdı. Birbirimizin başsağlığına gider birlikte helva kavururduk. Müslüman Türk biri ölse de Rum komşular yemekler yaparlardı aynen kırk gün boyunca...” şeklindeki sosyalliğin ince bir buz tabakası üzerinde yaşamak anlamına geldiğini 6-7 Eylül göstermişti.

Türkiye sosyalliğinde başka din, inanç ve etnik kökenden komşular söz konusu olduğunda mahallenin bir masumiyet çağı, bir sahiciliği hiç olmamıştır. Ya da bu masumiyet son derece kırılgan ve geçici bir vusfa sahiptir.

Çünkü mahallenin ayrısı gayrısı olmayanların barışçıl topografyası olması için eşit anayasal vatandaşlık kültürünü, dinler ve etnisiteler üstü aidiyet duygusunu, Türk kimliğinin kucaklayıcı özelliklerini geliştiren bir devlet aklına ihtiyaç vardı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçtaki kuruluş kodlarında olan bu ilkelerden zamanla vazgeçildi. Üst kimlik diğer kimlikleri dışlayan bir yörüngeye oturdu.

Korku içinde saklananlar, Türk bayrağını pencerelere asarak ne bayrağın koruyucu merhametinden faydalanmak istediler. Fakat bu sembolik de işe yaramadı. Çünkü saldırganların gözünde bayrak sembolizminin başkaca anlamları vardı.

Görüldüğü üzere pek çok sosyolojik kuram öfkeli ve vahşi kalabalığın davranış şemalarını açıklamaya yetmiyor.

Gayrimüslim komşularının evlerinin ve dükkanlarının tahrip ve talan edildiğini içi ezilerek seyreden Türk komşuları suç ortaklığıyla suçlamak ne haddime.

Ama korkudan altlarını ıslatan çocuklar şimdilerde bu tepkisizliği büyük bir hayal kırıklığı ve “vefasızlık” içinde anımsıyor.

6-7 Eylül Avrupa’nın çeşitli ülkelerinde tarih içinde Yahudi mahallelerine yapılan saldırılara benzer bir örnek teşkil eder. Boyutları 1943 Varşova Gettosu ve 10 Kasım 1938 “Kristalnacht” ile kıyaslanabilecek hacimdedir.

Kırılan camların parıltısı nedeniyle “Kristal Gece” diye anılacak olan 9-10 Kasım 1938 olayları boyunca kalabalıklar sinagogları ve Yahudilere ait binaları yakıp, tahrip ettiler; rastladıkları Yahudilere saldırdılar. Berlin halkı İstanbul halkı gibi sessizce seyretti. 11 Kasım günü yayımlanan Alman gazeteleri de olayı büyütmeden geçiştirdi.

6-7 Eylül olaylarının ardından 64 yıl geçti. Ama her büyük vahşetin arkasında olayları küçümseme ve geçiştirme telaşı hâkim oldu.

Bu geçiştirme ve katilleri aklama telaşı, Demirel’in, “Bana milliyetçiler adam öldürüyor dedirtemezsiniz” cümlesinde somutluk kazandı.

“Merhametli millet ve barışçıl din” tekerlemesi bu vahşetin ışığında inandırıcılığını kaybetti.

Merhamet sözcüğünün içerikleri hiç bu kadar aşığılanmamıştı.

Merhametli millet ve barışçıl din söylemi, otel yakanlara, linç edenlere, bok yedirmeye, Hrant’ın Agos’un önünde, Musa Anter’in bir sokak arasında öldürülmesine, Keldani Diril çiftinin kaybedilmesine, sürgüne, işkenceye, köylerin boşaltılmasına ve travmalar nedeniyle her gün canına kıyan kadınlar gerçeğine çarptığında, “renkleri solan bir biraradalık tablosuna”, bir oksimorona ve derin bir çelişkiye dönüşüyor.

Türkiye’de tarihi yalanla sıvama çabaları sürüyor. Distopik Türkiye sosyalliğinde, 6-7 Eylül

akşamı altını ıslatan çocuklar gibi milyonlarca çocuk korku ve dehşet ile erkenden tanışıyorlar. Leviathan'ın yıkım makinesi artık daha etkili ama daha "ince" çalışıyor.

Bu savaş, bu tarih anlatıları, bu yalan ve talan dolu distopya ülkenin vicdanını kemirmeye devam ediyor.

İnsanlar merhamet ve masumiyet kelimelerinin anlam erozyonunu durdurmak zorunda.

Bunu yapmak için "yüzleşme" şart.

Kaynak: artigercek.com